

REKOMENDACJE DO PLANÓW I PROGRAMÓW NAUCZANIA

dla zawodu: **mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń 723310**

w branży: **Mechaniczna - budowa maszyn, obróbka metali i tworzyw sztucznych**

Warszawa 2018

1

Przedstawiamy rekomendacje do planów i programów nauczania opracowane na podstawie przeprowadzonej analizy zapisów zmodyfikowanych podstaw programowych kształcenia w zawodach dla zawodu mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń nr zawodu 723310 oraz w oparciu o własne doświadczenia zawodowe i znajomość branży zawodowej.

I. Rekomendacje do programów nauczania

1. Nazwa i symbol cyfrowy zawodu

**mechanik-monter maszyn i urządzeń 723310 /
mechanik maszyn i urządzeń 723310**

2. Nazwa i symbol kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie

**MG.17. Montaż i obsługa maszyn i urządzeń /
MBM.17. Obsługa i montaż maszyn i urządzeń**

3. Typ szkoły, w której odbywa się kształcenie w zawodzie

Branżowa Szkoła Pierwszego Stopnia (BS I)

4. Zalecany typ programu

Ze względu na szeroki zakres treści nauczania oraz rekomendowane jak największe zaangażowanie pracodawców w proces kształcenia w zawodzie rekomenduje się stosowanie **przedmiotowego programu**.

Jeżeli placówka oświatowa posiada odpowiednie możliwości kadrowe i wyposażenie dydaktyczne pracowni i warsztatów istnieje również możliwość kształcenia w zawodzie z zastosowaniem modułowego programu nauczania.

5. Zalecany rodzaj programu ze względu na układ treści

Zalecany rodzaj programu ze względu na szeroki zakres treści – **liniowy**.

6. Propozycje podziału na przedmioty/moduły oraz odpowiednio działy programowe/jednostki modułowe i treści kształcenia

Program przedmiotowy

Przedmioty	Liczba godzin	Działy programowe	Treści nauczania
Bezpieczeństwo i higiena pracy	32	1. Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładzie mechanicznym	- Informacje o najczęstszych zagrożeniach związanych z wykonywaniem zawodu mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń,

Przedmioty	Liczba godzin	Działy programowe	Treści nauczania
			<ul style="list-style-type: none"> - Uszczegółowione i usystematyzowane charakterystyki różnych czynników oraz możliwe skutki zdrowotne w zawodzie mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń, oraz sugestie dotyczące sposobów zapobiegania ich szkodliwemu działaniu, - Wskazania dotyczące działań i środków profilaktycznych dla zagrożeń w pracy mechanika-montera maszyn i urządzeń / mechanika maszyn i urządzeń,, - Szkodliwe czynniki środowiska pracy mechanika-montera maszyn i urządzeń / mechanika maszyn i urządzeń, - Podstawy fizjologii, organizacji pracy i zdrowego stylu życia, - Zasady ergonomii i bezpiecznej pracy w zawodzie mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń, - Wymagania bezpieczeństwa budynków, pomieszczeń, maszyn i urządzeń technicznych.
Podstawy elektrotechniki i elektroniki	32	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obwody elektryczne i układy elektroniczne 2. Elementy automatyki i sterowania maszyn 	<ul style="list-style-type: none"> - Prąd stały i przemienny. - Praca i moc prądu elektrycznego. - Pole magnetyczne, indukcja magnetyczna i elektromagnetyczna. - Odbiorniki i instalacje elektryczne. - Pomiar wielkości elektrycznych. - Schematy elektryczne i elektroniczne, symbole graficzne. - Maszyny elektryczne. - Elementy elektroniki i automatyki, budowa, zastosowanie. - Elementy układów regulacji. - Elementy układów sterowania.
Podstawy konstrukcji maszyn	128	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rysunek techniczny 2. Części maszyn 3. Połączenia 4. Materiały konstrukcyjne eksploatacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - Zasady szkicowania. - Rzutowanie prostokątne i aksonometryczne. - Zasady wykonywania rysunków technicznych maszynowych. - Zasady wymiarowania na rysunkach - Symbole, oznaczenia i uproszczenia stosowane na rysunkach. - Części maszyn, rodzaje, charakterystyka. - Normalizacja części maszyn. - Połączenia części maszyn. - Mechanizmy maszyn i urządzeń - Postawy metrologii. - Tolerancje i pasowania. - Wykonywanie pomiarów. - Elementy mechaniki technicznej i

Przedmioty	Liczba godzin	Działy programowe	Treści nauczania
			<ul style="list-style-type: none"> - wytrzymałości materiałów, - Klasyfikacja materiałów konstrukcyjnych - Właściwości metali żelaznych, nieżelaznych i stopów, - Materiały eksploatacyjne, - Ochrona przed korozją,
Procesy techniczne wytwarzania części maszyn i urządzeń	176	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa maszyn i urządzeń 2. Techniki wytwarzania części maszyn i urządzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - Klasyfikacja maszyn i urządzeń. - Podzespoły mechaniczne. - Podzespoły hydrauliczne i pneumatyczne. - Transport wewnętrzny i składowanie materiałów. - Dokumentacja techniczna maszyn i urządzeń. - Klasyfikacja metod i technik wytwarzania części maszyn i urządzeń. - Proces produkcyjny. - Proces technologiczny. - Klasyfikacja maszyn i urządzeń. - Zasady doboru narzędzi obróbkowych do wykonania określonych prac. - Zasady doboru przyrządów pomiarowych do kontroli jakości wykonanych prac. - Zasady doboru materiałów do wykonania określonych części maszyn.
Technologia montażu i demontażu maszyn i urządzeń	208	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady montażu i demontażu maszyn i urządzeń 2. Zasady obsługi maszyn i urządzeń 3. Kontrola jakości montażu i demontażu maszyn i urządzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - Procesy montażu i demontażu maszyn i urządzeń. - Formy organizacyjne występujące w procesach montażu i demontażu. - Dokumentacja procesów montażu i demontażu. - Urządzenia, przyrządy i narzędzia wykorzystywane w procesach montażu i demontażu. - Automatyzacja procesów - Urządzenia, przyrządy i narzędzia stosowane w procesach obsługi maszyn i urządzeń. - Zasady eksploatacji maszyn i urządzeń. - Weryfikacja elementów maszyn i urządzeń. - Rodzaje napraw i przeglądów elementów maszyn i urządzeń. - Przyczyny zużycia i uszkodzeń elementów maszyn i urządzeń. - Przyrządy kontrolno-pomiarowe w procesie kontroli jakości montażu. - Metody diagnostyki w procesie kontroli i oceny stanu technicznego maszyn i urządzeń.

Przedmioty	Liczba godzin	Działy programowe	Treści nauczania
Język obcy zawodowy	32	1. Posługiwanie się językiem obcym w branży mechanicznej;	<ul style="list-style-type: none"> - Korespondencja dotycząca branży mechanicznej w języku obcym. - Informacje na prospektach maszyn i urządzeń w języku obcym. - Źródła informacji o maszynach i urządzeniach w języku obcym.
Podejmowanie działalności gospodarczej	32	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy formalno – prawne w działalności gospodarczej; 2. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej w branży mechanicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> - Podstawy działalności gospodarczej. - Zasady planowania określonej działalności. - Formy organizacyjno-prawne działalności przedsiębiorstwa. - Formy pozyskiwania kapitału. - Rejestrowanie firmy. - Dokumentacja dotycząca podejmowania działalności gospodarczej. - Opodatkowanie działalności gospodarczej. Wydajność pracy. Systemy wynagrodzeń pracowników. - Obowiązki pracodawcy dotyczące ubezpieczeń społecznych. - Ubezpieczenia gospodarcze. - Etyka w biznesie. - Zasady prowadzenia działalności biurowej. - Badanie rynku w zakresie popytu na usługi branży mechanicznej. - Reklama usług branży mechanicznej. - Marketing w branży usług mechanicznych. - Koszty i przychody w działalności małej firmy branży mechanicznej. - Źródła przychodów i kosztów w firmie branży mechanicznej. - Zasady współpracy przedsiębiorstwa branży mechanicznej ze środowiskiem.
Montaż i obsługa maszyn i urządzeń – zajęcia praktyczne	970	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czytanie dokumentacji techniczno-ruchowej 2. Montaż maszyn i urządzeń 3. Obsługiwanie i konserwacja maszyn i urządzeń 4. Instalowanie i uruchamianie maszyn i urządzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - Rodzaje rysunków technicznych maszynowych. - Zasady wymiarowania rysunków technicznych. - Zasady czytania rysunku technicznego. - Symbole i oznaczenia stosowane na rysunkach. - Wykonywanie rysunków technicznych maszynowych z zastosowaniem oprogramowania. - Zasady doboru części maszyn. - Zasady doboru materiałów konstrukcyjnych. - Mechanizmy maszyn i urządzeń.

Przedmioty	Liczba godzin	Działy programowe	Treści nauczania
			<ul style="list-style-type: none"> - Komputerowe wspomaganie tworzenia dokumentacji technicznej. - Przyrządy pomiarowe. - Wykonywanie pomiarów - Dokumentacja techniczna maszyn i urządzeń. - Dokumentacja technologiczna montażu. - Technologia montażu połączeń części maszyn. - Technologia montażu mechanizmów maszyn i urządzeń. - Urządzenia i narzędzia wspomagające procesy montażu. - Kontrola jakości montażu. - Obróbka ręczna i maszynowa skrawaniem. - Operacje obróbki ręcznej i maszynowej skrawaniem. - Instrukcje obsługi maszyn i urządzeń. - Zasady naprawy i konserwacje maszyn i urządzeń. - Weryfikacja części maszyn.. - Zasady zabezpieczania maszyn i urządzeń przed korozją. - Dokumentacja techniczna i instrukcje obsługi maszyn i urządzeń. - Urządzenia transportowe. - Prace przygotowawcze przed zainstalowaniem maszyn i urządzeń po naprawie na danym stanowisku pracy. - Instalowanie maszyn i urządzeń na stanowisku. - Uruchamianie i sprawdzenie działania maszyn i urządzeń po naprawach. - Badania diagnostyczne służące ocenie stanu technicznego maszyn i urządzeń.

2. Ogólna charakterystyka celów kształcenia/kluczowe umiejętności absolwenta

Mechanik-monter maszyn i urządzeń należy do zawodów bardzo często spotykanych w sferze zatrudnienia. Dominującym układem czynności w zawodzie są prace montażowe i remontowe, które wykonuje pracownik zajmujący się wytwarzaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją maszyn i urządzeń mechanicznych. Praca mechanika-montera maszyn i urządzeń wymaga na ogół zespołowego działania i oparta jest na współpracy.

Mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń w pracy zawodowej wykonuje zadania z zastosowaniem różnorodnych technologii i metod pracy. Kluczowe umiejętnościami absolwenta Branżowej Szkoły I Stopnia - mechanik-monter maszyn i urządzeń / mechanik maszyn i urządzeń, są prace montażowe i remontowe, które wykonuje pracownik zajmujący się wytwarzaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją maszyn i urządzeń mechanicznych. Praca mechanika-montera maszyn i urządzeń/mechanika maszyn i urządzeń wymaga na ogół zespołowego działania i oparta jest na współpracy.

3. Rekomendowane procedury osiągnięcia szczegółowych celów kształcenia

W celu osiągnięcia szczegółowych celów edukacyjnych oraz wspierania absolwentów w zakresie podejmowania pierwszej pracy, rekomenduje się nawiązywanie współpracy z pracodawcami w zakresie kształcenia praktycznego oraz teoretycznego. Proponuje się pozyskiwanie lokalnych pracodawców jako partnerów i zachęcanie ich do włączenia się w proces kształcenia zawodowego i przeprowadzania egzaminów. Współpraca może polegać na:

- tworzeniu klas patronackich, gdzie uczniowie odbywają zajęcia praktyczne jako młodociany pracownik u pracodawcy w zależności od potrzeb rynkowych,
- sformalizowaniu, np. umową partnerską, współpracy z pracodawcą w celu promocji zawodu, poprzez:
  - organizowanie wycieczek przedmiotowych,
  - udział w wyposażeniu pracowni i warsztatów szkolnych w nowe urządzenia i technologie,
- współpracy w zakresie konstruowania oferty kształcenia w szkołach,
- włączaniu pracodawców do analizy i ewaluacji programów nauczania,
- organizacji szkoleń, u pracodawców z zakresu stosowanych oraz nowych technologii,
- organizacji u pracodawców stażów nauczycielskich celem zapoznania z nowoczesnymi technologiami, maszynami i urządzeniami,
- tworzeniu ośrodków egzaminacyjnych u pracodawców,

4. Rekomendacje dotyczące realizacji praktycznej nauki zawodu: zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

Zaleca się realizację zajęć praktycznych:

- u pracodawców w zakładach mechanicznych, których profil działalności jest związany z wykonywaniem, naprawą i konserwacją maszyn, urządzeń i narzędzi;
- w placówkach kształcenia praktycznego, placówkach kształcenia ustawicznego wyposażonych w pracownię technologii mechanicznej, stanowisko do wykonywania elementów maszyn i urządzeń oraz narzędzi, stanowisko do wykonywania połączeń elementów, stanowisko do wykonywania pomiarów technicznych, stanowisko do naprawy i konserwacji maszyn, urządzeń oraz narzędzi – zgodnie z wytycznymi

zawartymi w Podstawie Przedmiotowej Kształcenia w Zawodzie mechanik-monter maszyn i urządzeń/ mechanik maszyn i urządzeń.

5. Pozostałe rekomendacje/uwagi dotyczące programu nauczania

Treści zawarte w kwalifikacji MG.17. Montaż i obsługa maszyn i urządzeń / MBM.17. Obsługa i montaż maszyn i urządzeń zaleca się zawrzeć i realizować w treściach nauczania poszczególnych przedmiotów zarówno w kształceniu teoretycznym jak i praktycznym.

Zaleca się, by nauczyciele przedmiotów teoretycznych i praktycznych, instruktorzy praktycznej nauki zawodu oraz pracodawcy lub wskazani przez pracodawców pracownicy prowadzący zajęcia z uczniami posiadali wykształcenie techniczne lub doświadczenie pracy w branży mechanicznej.

Rekomendacje do planu nauczania

1. Podział na przedmioty/moduły w kształceniu zawodowym wraz z określaniem liczby godzin.

Lp.	Przedmiot/moduł	Liczba godzin
1.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	32
2.	Podstawy elektrotechniki i elektroniki	32
3.	Podstawy konstrukcji maszyn	128
4.	Procesy techniczne wytwarzania części maszyn i urządzeń	176
5.	Technologia montażu i demontażu maszyn i urządzeń	208
6.	Język obcy zawodowy	32
7.	Podejmowanie działalności gospodarczej	32
8.	Montaż i obsługa maszyn i urządzeń – zajęcia praktyczne	970

2. Pozostałe rekomendacje/uwagi dotyczące planu nauczania

Zaleca się, prowadzenie przedmiotów: bezpieczeństwo i higiena pracy, podstawy elektrotechniki i elektroniki i podstawy konstrukcji maszyn od klasy pierwszej. Wskazany jest prowadzenie zajęć z języka obcego zawodowego i podejmowania działalności gospodarczej w klasie drugiej lub trzeciej.

Program nauczania powinien uwzględniać równoległą realizację treści teoretycznych i praktycznych o podobnej tematyce, np. podstawy budowy maszyn jednocześnie realizowane w treściach teoretycznych i na zajęciach praktycznych.